

The lived experience of experts in economic intelligence: A phenomenological study

Kiumars Morovat¹ , Fariborz Dortaj² , Aboutaleb Seadatee Shamir³ , Khadijeh Abolma'Ali Alhosseini⁴

1. Ph.D Candidate in Educational Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: qmoshaver@gmail.com

2. Professor, Department of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran. E-mail: f_dortaj@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: seadati@srbiau.ac.ir

4. Associate Professor, Department of Psychology, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: Kh.abolmaali@iau-tnb.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:

Received 14 May 2022
Received in revised form
02 June 2022
Accepted 11 July 2022
Published online 23
September 2022

Keywords:

lived experience,
Experts,
Economic intelligence

ABSTRACT

Background: Economic intelligence, is an attitude about the ability to learn and use money that is essential to survival and success in 21st-century life. Economic intelligence leads to increased problem-solving and critique, adaptability, information analysis and entrepreneurship, while a vacuum lead to financial problems and economic pressures, confusion, frustration and depression, and socio-economic problems. Although the phenomenological discovery and understanding and the lived experience of experts lead to the identification of potential factors, but there is a research gap in the field of application of this method in the target society.

Aims: The present study was conducted with the aim of the living experience of experts in economic intelligence in the form of a phenomenological study. The study population of the present study included all professors of industrial psychology, financial management, economics and educational psychology and psychometrics in free and public universities with more than 5 years of teaching experience as well as some of the top entrepreneurs. 17 people (10 professors and 7 top entrepreneurs) were selected based on the principle of saturation and using purposive sampling method (theoretical sampling) and according to the inclusion criteria And Colouzi method was used to analyze the interview data.

Methods: The method of the present study is descriptive phenomenological in terms of the basic purpose and the nature of the qualitative data. The study population of the present study included all professors of industrial psychology, financial management, economics and educational psychology and psychometrics in free and public universities with more than 5 years of teaching experience as well as some of the top entrepreneurs. 17 people (10 professors and 7 top entrepreneurs) were selected based on the principle of saturation and using purposive sampling method (theoretical sampling) and according to the inclusion criteria. The participants were interviewed through a semi-structured interview. In order to analyze the interview data, thematic analysis method was used.

Results: After thematic extraction and classification, the findings included 5 main themes (entrepreneurial spirit, positive attitude, appropriate financial behavior, empiricism, role modeling) and 21 sub-themes. The relationship between these main and secondary topics is given in the main article.

Conclusion: Based on the research results, it can be said that items such as self-confidence, knowledge acquisition, positive thinking, entrepreneurial thinking, punctuality, prudent investment, creativity, time management, strategic planning, gaining experience and paying attention to opportunities for progress and interaction with entrepreneurs are components. These are important aspects of economic intelligence, and people's awareness of these components can contribute to their economic success and progress.

Citation: Morovat, K., Dortaj, F., Seadatee Shamir, A., & Abolma'Ali Alhosseini, Kh. (2022). The lived experience of experts in economic intelligence: A phenomenological study. *Journal of Psychological Science*, 21(115), 1391-1408. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1697-fa.html>

Journal of Psychological Science, Vol. 21, No. 115, October, 2022

© 2021 The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.21.115.1391](https://doi.org/10.52547/JPS.21.115.1391)

✉ **Corresponding Author:** Fariborz Dortaj, Professor, Department of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
E-mail: f_dortaj@yahoo.com, Tel: (+98) 21-4453213

Extended Abstract

Introduction

One of the issues that are very important for human beings and considered one of the main factors of their lives is their financial affairs of life. In investigating the factors affecting the reduction of people's life satisfaction, low financial well-being and concern about financial affairs are one of the most well-known factors and have been considered in various research. Research has shown that the higher the economic intelligence of individuals in a society, the greater the prosperity of financial exchanges and the level of well-being of individuals in that society. The concept of economic intelligence is a set of processes and procedures that start from the process of collecting, analyzing, processing, and disseminating useful information in strategic decisions for company managers and leads to achieving the development goals of companies and increasing its efficiency with an emphasize on guaranteeing and protecting information as a strategic source of corporate resources. Berman, Knight, and Case (2006) considered the three constituents of economic intelligence to be understanding of fundamentals, artistic understanding, and analytical understanding. According to Unifed (2018) people with low economic intelligence have characteristics such as being confused, not finding their talent, often frustrated and depressed, dreaming of financial independence and blaming others for their unemployment and poverty. Lusardi and Mitchell (2018) in their study on the level of economic intelligence in people have concluded that the level of economic intelligence is low not only in the United States but in most developed countries. In this sense, having economic intelligence is an essential basis for preventing and solving financial problems, and in turn is vital for having a successful, healthy, and happy life. On the other hand, the issue of economic intelligence and the need to study it, is important because low economic intelligence affects the lives of individuals, family, friends, and business partners due to poor financial decisions. And this has adverse effects on society, such as reducing national wealth and ultimately reducing the level of financial well-

being. As regards economic intelligence is different in various areas such as solving economic problems and understanding economic situations and conditions in social, cognitive, behavioral, and educational situations, so the factors that make up this structure may also be different in various situations. A review of the research background shows that previous research in the country in the field of financial behavior has been conducted to study the relationship between financial intelligence and risk-taking, financial literacy, decision making, personality traits, and financial performance in the form of quantitative research and On the other hand, considering the negative consequences of reducing economic intelligence such as financial problems and economic pressures in society lead the researcher to try to identify the components of economic intelligence. Since there is a research gap about the components of economic intelligence in the form of a coherent and integrated model in the framework of qualitative research, and no research has been done in this field in the country. Therefore, conducting a study to identify the components of economic intelligence will be necessary to solve the socioeconomic problems of society. So, the main issue of the present study is what the lived experience of experts in economic intelligence in the form of qualitative research include?

Method

The present research in terms of purpose is applied and in terms of the qualitative method is phenomenological. The purpose of phenomenological research is to describe and identify the phenomena explicitly, as perceived by individuals in a particular situation. Phenomenology helps to gain a deeper percept of the nature and meanings of daily experiences. The phenomenologist asks what this experience is and what it is for. The study population of the present study included all professors of industrial psychology, financial management, economics, and educational psychology, and psychometrics in Azad and governmental universities and some of the top entrepreneurs in Iran. 17 people (10 professors and 7 top entrepreneurs) based on the principle of saturation and using the purposive sampling method (theoretical sampling) and

according to the entrance criteria (teaching in governmental or Azad universities in Tehran in the fields of industrial psychology, financial management, economics, and educational psychology and psychometrics; having research activities in the field of financial intelligence, financial literacy or financial behavior, intelligence, familiarity with behavioral finance and intelligence theories, and being the top entrepreneur in the last 5 years, have at least a bachelor's degree in one of the fields of economics or management or industrial psychology and familiarity with one of the topics of financial intelligence, financial literacy or financial behavior) have been selected. In the present study, the researcher noticed data saturation when the categories were fully formed and the new data did not contribute to the coherence of the previous categories or the formation of new categories in 15 interviews theoretical saturation was obtained the researcher interviewed two other people for more certainty, so the number of interviewing in this study is 17. The qualitative data collection tool was a semi-structured interview. Due to the small number of researches conducted on the topic of the present study, the initial interview questions were obtained based on introductory fieldwork. In this way, after conducting three introductory interviews, questions were extracted and used in the first main interview. After analyzing the first interview, these questions and concepts were replaced by concepts that were extracted from the data and became the basis for data collection in the next step. The interview and information analysis process continued to the theoretical saturation point was reached; a point in the formation of a category where analysis does not lead to the discovery of new features, new dimensions, or new relationships. study, the researcher noticed data saturation when the categories were fully formed and the new data did not contribute to the coherence of the previous categories or the formation of new categories in 15 interviews theoretical saturation was obtained the researcher interviewed two other people for more certainty, so the number of interviewees in this study is 17. The qualitative data collection tool was a semi-structured interview. Due to the small number of researches conducted on the topic of the

present study, the initial interview questions were obtained based on introductory fieldwork. In this way, after conducting three introductory interviews, questions were extracted and used in the first main interview. After analyzing the first interview, these questions and concepts were replaced by concepts that were extracted from the data and became the basis for data collection in the next step. The interview and information analysis process continued to the theoretical saturation point was reached; a point in the formation of a category where analysis does not lead to the discovery of new features, new dimensions, or new relationships.

Results

After data analysis, 5 main categories and 21 sub-categories were extracted. Table 1 presents these categories in detail

Table 2. The main and sub-categories are extracted

Subcategories	Main categories
Interested in economics	Entrepreneurial spirit
flexibility	
Challenging creativity	
perseverance	
Effective interactions	Positive attitude
Prudent investment	
foresight	
Self-esteem	
Thinking positive	Proper financial behavior
Faith in God	
punctuality	
Strategic planning	Experience
Ethical	
Acquisition of knowledge	
Gain experience	
Opportunism	Modeling
Effective environment	
interacting with entrepreneurs	
Entrepreneurial thinking	
modeling	

Conclusion

The present qualitative research was conducted with the aim of the lived experience of experts in economic intelligence: a phenomenological study. Qualitative data analysis led us to 21 sub-categories (central code) and 5 main categories (selected code) entrepreneurial spirit, positive attitude, appropriate financial behavior, empiricism, and modeling. The entrepreneurial spirit component deals with the

communication style of personality traits of intelligent people in the field of economics. To confirm these results, Aghasi et al. (2016), Jazini (2016), Ronald and Grabel (2010), Asghari Aghgaleh and Najib Moghadam (2015), and Rahimi and Hashempour (2015) strengthen the relationship between risk-taking and financial intelligence. Mitchell and Lusardi (2018) have mentioned flexibility, creativity, and striving for entrepreneurship as characteristics of people with high economic intelligence. On the other hand, a positive attitude as one of the components of economic intelligence deals with the attitude of people with high economic intelligence in various dimensions. In line with these results, Molavi et al. (2016) have mentioned positive thinking related to financial intelligence. Zuhair et al. (2020) have concluded that people with high economic intelligence are positive and have a positive attitude towards their economic decisions and actions. Another component of economic intelligence is financial behavior. Appropriate financial behavior deals with the performance and behavioral style of people with high economic intelligence. Zuhair et al. (2020) have concluded that people with high economic intelligence are punctual and opportunistic. Rachel and Musa (2017) showed that people with good economic intelligence have smart financial behaviors and punctuality and regularity are the hallmarks of economically intelligent people. According to research results, another component of economic intelligence is empiricism. Experience deals with the performance of people with high economic intelligence in the field of cognition. Zuhair et al. (2020) have concluded that people with high economic intelligence seek economic experience and strive to increase economic knowledge and have acceptable financial information. Another component of economic intelligence is modeling. Modeling deals with the characteristics of the environment in raising economic intelligence in individuals. In confirmation of the obtained results, Jason Zwig (2007) mentioned

one of the characteristics of people with financial and wealthy intelligence: modeling and interaction with entrepreneurs. Chen and Welp (2018) showed that students with high economic intelligence have good economic models at the national and international levels and have good interaction with people in their specialization field and follow the ideas and opinions of economically influential people. According to the above explanations, the present study has some limitations. This research is only related to professors of Tehran universities. Since there are cultural and social differences between the regions of the country, one should be careful in generalizing the results to other regions. Also, the limited resources about the topic under study and the difficulty of gaining the full trust of the respondents, despite the fact that it has been stated several times that their identities will be hidden and the purpose is only to conduct field research, affect the acquisition of information. Therefore, it is suggested that in future works, according to the present results, a tool be designed to measure the economic intelligence of individuals. Also, based on the findings and importance given to the issue of economic intelligence in the world, educational officials such as higher education officials pay more attention to this issue and provide strategies for enhancing economic intelligence through holding workshops and supportive resources.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: The authors extracted this article from the PhD dissertation of the first author, Department of Educational Psychology, Faculty of Literature, Humanities and Social Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support

Authors' contribution: The first author was the PhD Student, the second was the First Supervisor and senior author, the third was the second supervisors and forth was the advisors

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisor, and the participants in research.

تجربه زیسته افراد خبره از هوش اقتصادی: یک مطالعه پدیدار شناسی

کیومرث مروت^۱، فریبرز درتاج^۲، ابوطالب سعادت‌شامیر^۳، خدیجه ابوالمعالی الحسینی^۴

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. استاد، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی تربیتی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

بازنگری: ۱۴۰۱/۰۳/۱۷

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۱/۰۷/۰۱

کلیدواژه‌ها:

تجربه زیسته،
افراد خبره،
هوش اقتصادی

زمینه: هوش اقتصادی نگرشی است در مورد توانایی و یادگیری و استفاده از پول که برای بقا و موفقیت در زندگی قرن بیست و یکم الزامی است. هوش اقتصادی منجر به افزایش حل مسأله و نقادی، سازگاری، تجزیه و تحلیل اطلاعات و کارآفرینی می‌شود در حالی که خلاء آن منجر به مشکلات مالی و فشارهای اقتصادی، سر در گم بودن، ناامیدی و افسردگی و مشکلات اجتماعی - اقتصادی می‌گردد. با وجودی که کشف و فهم پدیدارشناسانه و تجربه زیسته افراد خبره موجب شناسایی عوامل بالقوه می‌شود اما در زمینه کاربرد این روش در جامعه هدف شکاف پژوهشی وجود دارد.

هدف: پژوهش حاضر با هدف تجربه زیسته افراد خبره از هوش اقتصادی در قالب یک مطالعه پدیدار شناسی انجام شد.

روش: روش پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و از نوع ماهیت داده‌ها کیفی از نوع پدیدارشناسی توصیفی است. جامعه مورد مطالعه پژوهش حاضر شامل کلیه اساتید رشته روانشناسی صنعتی، مدیریت مالی، اقتصاد و روانشناسی تربیتی و روانسنجی در دانشگاه‌های آزاد و دولتی با بیش از ۵ سال سابقه تدریس و همچنین چند تن از کارآفرینان برتر بود. ۱۷ نفر (۱۰ نفر از اساتید و ۷ نفر از کارآفرینان برتر) براساس اصل اشباع و با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند (نمونه‌گیری نظری) و با توجه به ملاک‌های ورود انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان، از طریق مصاحبه نیمه ساختار یافته مورد مصاحبه قرار گرفتند. به منظور تحلیل داده‌های مصاحبه‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد.

یافته‌ها: پس از استخراج موضوعی و طبقه‌بندی آن‌ها، یافته‌ها شامل ۵ مضمون اصلی (روحیه کارآفرین، نگرش مثبت، رفتار مالی مناسب، تجربه‌پذیری، الگو برداری) و ۲۱ مضمون فرعی بود. ارتباط این مضامین اصلی و فرعی در اصل مقاله آورده شده است.

نتیجه‌گیری: بر اساس نتایج پژوهش می‌توان گفت که مواردی مانند خودباوری، دانش‌اندوزی، مثبت‌اندیشی، تفکر کارآفرین، وقت شناسی، سرمایه‌گذاری مدبرانه، خلاقیت، مدیریت زمان، برنامه‌ریزی راهبردی، کسب تجربه و توجه به فرصت‌های پیشرفت و تعامل با کارآفرینان از مؤلفه‌های مهم هوش اقتصادی هستند و آگاهی افراد از این مؤلفه‌ها می‌تواند به موفقیت و پیشرفت اقتصادی آن‌ها کمک کند.

استناد: مروت، کیومرث؛ درتاج، فریبرز؛ سعادت‌شامیر، ابوطالب؛ و ابوالمعالی الحسینی، خدیجه (۱۴۰۱). تجربه زیسته افراد خبره از هوش اقتصادی: یک مطالعه پدیدار شناسی. *مجله علوم روانشناختی*، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۵، ۱۳۹۱-۱۴۰۸.

مجله علوم روانشناختی، دوره بیست‌ویکم، شماره ۱۱۵، پاییز (مهر) ۱۴۰۱.

© نویسندگان.

✉ نویسنده مسئول: فریبرز درتاج، استاد، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران. رایانامه: f_dortaj@yahoo.com

تلفن: ۰۲۱۴۴۵۳۲۱۳۰

به نقل از لامرابت و بنکاراچ، (۲۰۲۱). با وجود بازارهای مالی پیچیده و رقابت شدید بین مؤسسات اعتباری برای بدست آوردن سهم از تأمین اعتبار آسان تر شده و افزایش امکان دسترسی به وام‌های مختلف و سایر طرق پرداخت منجر به افزایش پرداخت برای مصرف و رشد سریع سطح بدهی افراد در خانواده‌ها شده است. بدین لحاظ داشتن هوش اقتصادی یک مبنای ضروری برای پیشگیری و حل مسائل مالی است و به نوبه خود برای داشتن زندگی موفقیت‌آمیز، سالم و شاد حیاتی است. موضوع هوش اقتصادی و لزوم بررسی آن بدین لحاظ با اهمیت است که هوش اقتصادی پایین منجر به مشکلات مالی و فشارهای اقتصادی، سردرگم بودن، ناامیدی و افسردگی و مشکلات اجتماعی - اقتصادی می‌شود و همچنین زندگی افراد، خانواده، دوستان و شرکای تجاری آن‌ها را به سبب اتخاذ تصمیمات نامناسب مالی تحت الشعاع قرار می‌دهد (آرنز، ۲۰۱۹). و این امر اثرات نامناسب بر جامعه داشته و حتی سبب کاهش ثروت ملی و در نهایت کاهش سطح رفاه مالی در جامعه می‌گردد. با این توضیح وقتی به هوشمندی اقتصادی شهروندان کشورمان می‌نگریم با خلأ بزرگ هوشمندی اقتصادی در میان آن‌ها روبرو می‌شویم به‌ویژه آنکه ضرورت مطلب نیز به جهت عدم آگاهی به اصل و نتایج موضوع برای بسیاری از مردم هنوز چندان آشکار نشده است (الشامی، ۲۰۱۲ به نقل از ریورا و کابرا، ۲۰۲۰). از این رو، کشف تجربه زیسته افراد خبره در ارتباط با ویژگی‌ها، ابعاد و پیامدها هوش اقتصادی موجب شناسایی عوامل بالقوه در هوش اقتصادی می‌شود و در نتیجه، با به کارگیری این نتایج می‌توان از بسیاری پیامدهای نامطلوب اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی جلوگیری کرد. از این رو، اگر تجربه‌های افراد خبره (اساتید دانشگاهی و کارآفرینان) کشف و از آن‌ها در جهت کاربرد ارتقاء و بهبود هوش اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های مالی در فضای اقتصادی جامعه استفاده شود، تجربه‌های بسیار غنی برای کلیه افراد جامعه فراهم می‌آید و کسب مهارت‌های اقتصادی آنان را تسهیل خواهد کرد. از سوی دیگر، مروری نقادانه بر پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که در اکثر تحقیقات به پیامدها، ابعاد و میزان هوش اقتصادی و مسائلی همچون ریسک‌پذیری، سواد مالی، عملکرد مالی، رفتار مالی، هوش مالی در قالب پژوهش کمی پرداخته شده است و همچنین تا به امروز در زمینه انواع هوش از جمله هوش هیجانی، فرهنگی، تجاری، اجتماعی و معنوی پژوهش‌هایی انجام شده،

1. descriptive phenomenology

ولی در ارتباط با هوش اقتصادی هیچ پژوهشی نیست که به‌صورت علمی و کاربردی، به بررسی فهم تجربه زیسته افراد خبره از این موضوع پرداخته باشد و در این زمینه شکاف تحقیقاتی وجود دارد. بنابراین انجام پژوهشی در زمینه هوش اقتصادی ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به آنچه گفته شد، هدف اصلی پژوهش حاضر، فهم پدیدارشناسانه تجربه زیسته افراد خبره از هوش اقتصادی است. بر این اساس سؤال اصلی پژوهش به این صورت مطرح شد: تجربه شخصی زیسته افراد خبره از هوش اقتصادی چگونه است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر از نظر هدف بنیادی و از حیث روش کیفی از نوع پدیدارشناسی توصیفی^۱ است. هدف پژوهش پدیدارشناسی، توصیف صریح و شناسایی پدیده هاست، آن‌گونه که در موقعیتی خاص از سوی افراد ادراک می‌شوند (واندرستوب، ۲۰۰۹). پدیدارشناسی به کسب فهم عمیق‌تری از ماهیت و معانی تجارب روزانه کمک می‌کند. پدیدارشناس می‌پرسد این تجربه چیست و به چه می‌ماند؟ (درماریس و تیسدال، ۲۰۰۲). جامعه مورد مطالعه پژوهش حاضر شامل کلیه اساتید رشته روانشناسی صنعتی، مدیریت مالی، اقتصاد و روانشناسی تربیتی و روانسنجی در دانشگاه‌های آزاد و دولتی و چند تن از کارآفرینان برتر در ایران بود. که تعداد ۱۷ نفر (۱۰ نفر از اساتید و ۷ نفر از کارآفرینان برتر) براساس اصل اشباع و با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند (نمونه‌گیری نظری) و با توجه به ملاک‌های ورود (تدریس داشتن در دانشگاه‌های دولتی یا آزاد تهران در رشته‌های روانشناسی صنعتی، مدیریت مالی، اقتصاد و روانشناسی تربیتی و روانسنجی؛ داشتن فعالیت‌های پژوهشی در زمینه هوش مالی، سواد مالی و یا رفتار مالی، هوش، آشنایی با نظریه‌های مالی رفتار و هوش، و برای کارآفرینان برتر انتخاب شدن به عنوان کارآفرین برتر بصورت رسمی در ۵ سال اخیر، دارای حداقل سواد لیسانس در یکی از رشته‌های اقتصاد یا مدیریت یا روانشناسی صنعتی و آشنایی با یکی از مباحث هوش مالی، سواد مالی و یا رفتار مالی) انتخاب شدند.

(ب) ابزار

در پژوهش حاضر، پژوهشگر زمانی متوجه اشباع داده‌ها شد، که مقوله‌ها به طور کامل شکل گرفته و داده‌های جدید، کمکی به انسجام مقوله‌های قبلی و یا شکل‌گیری مقوله‌های جدید نکرد و در تعداد ۱۵ مصاحبه اشباع نظری حاصل شد، که محقق برای اطمینان بیشتر با ۲ نفر دیگر مصاحبه کرد بنابراین تعداد مصاحبه‌شوندگان این تحقیق ۱۷ نفر می‌باشد. ابزار جمع‌آوری داده‌های کیفی مصاحبه نیمه ساخت‌یافته^۱ بود. با توجه به پژوهش‌های اندک انجام شده در زمینه موضوع پژوهش حاضر، سؤالات اولیه مصاحبه بر پایه کار میدانی مقدماتی بدست آمد. به این شکل که پس از انجام سه مصاحبه مقدماتی، سؤالاتی استخراج شده و در مصاحبه اصلی اول مورد استفاده قرار گرفت. پس از تحلیل اولین مصاحبه، این سؤالات و مفاهیم جای خود را به مفاهیمی دادند که از داده‌ها استخراج شدند و مبنای گردآوری داده‌ها در مرحله بعد شدند. فرآیند مصاحبه و تحلیل اطلاعات تا رسیدن به نقطه اشباع نظری ادامه پیدا کرد؛ نقطه‌ای در جریان شکل‌گیری مقوله که تحلیل منجر به یافتن ویژگی جدید، ابعاد تازه و یا روابط جدید نمی‌شود (استربرت و کارپنتر، ۲۰۱۱ به نقل از ارشادی‌منش، ۱۴۰۰). روش انجام کار بدین صورت بود که قبل از مصاحبه طی تماس تلفنی و یا ملاقات حضوری، موضوع مصاحبه و هدف از انجام این پژوهش برای افراد نمونه تشریح می‌شد. پس از جلب رضایت آن‌ها تاریخ مصاحبه تعیین می‌گردید. بعد از هماهنگی‌های لازم جهت انجام مصاحبه و تعیین وقت مصاحبه، تمام مصاحبه‌ها توسط خود پژوهشگر انجام شد. در آغاز هر مصاحبه با ارائه دقیق توضیحات برای افراد نمونه موارد مبهم احتمالی رفع و پس از آن فرآیند مصاحبه شروع شد. زمان هر مصاحبه ۴۵ دقیقه بود. مصاحبه‌ها بوسیله پژوهشگر ضبط و بعد از پایان فرآیند مصاحبه تجزیه و تحلیل آن‌ها با استفاده از روش تحلیل مضمون^۲ انجام شد. در این روش، با مطالعه دقیق متون ابتدا برای هر یک از مصاحبه‌های تهیه شده تمامی ایده‌های مستقل در قالب مقولات اصلی و فرعی شناسایی و سپس به هر کدام یک کد اختصاص داده شد چنین کاری برای هر کدام از مصاحبه‌ها انجام شد و در صورت وجود بخش‌هایی با مضامین مشابه در متن مصاحبه‌های قبلی از همان کدهای قبلی اختصاص داده شده به عنوان نشانگر آن‌ها استفاده شد،

مقولات شناسایی شده مجدداً در جلسه بحث گروهی متمرکز^۳ مورد بررسی قرار گرفتند. براساس رویکرد توافق محور^۴ روی مقولات استخراج شده توافق نهایی حاصل شد در ادامه موارد بدست آمده با تاویلات پژوهشگران و سایر پژوهش‌ها مقایسه شدند و در نهایت این فرآیند به بیان عمیقی از هوش اقتصادی از سوی خبرگان انجامید. در پژوهش حاضر اعتبار داده‌های کیفی با استفاده از تکنیک‌های تأییدپذیری^۵ از طریق خود بازبینی پژوهشگران، اعتمادپذیری با هدایت دقیق جریان جمع‌آوری اطلاعات و همسوسازی پژوهشگر^۶ تعیین شد (گوبا و لینکن، ۱۹۸۹ به نقل از خواجه بهرامی، غفاری و فقیهی، ۱۴۰۰). علاوه بر پژوهشگران، متن مصاحبه‌ها در اختیار متخصص دیگری قرار داده شد و ایشان دوباره مقولات فرعی را از متن مصاحبه استخراج کرد و مقایسه مقولات استخراج شده، نشان دهنده هم‌سوئی نگرش پژوهشگران و متخصص موضوعی بود. همچنین در پژوهش حاضر به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش کلایزی (۱۹۶۹) به نقل از پورشهریار، بهارشانجانی و دین‌دوست، (۱۴۰۰) استفاده شد.

یافته‌ها

پس از تحلیل داده‌ها ۵ مقوله اصلی و ۲۱ مقوله فرعی استخراج شدند. در جدول ۱ این مقولات به صورت مبسوط ارائه شده است.

جدول ۱. مقولات اصلی و فرعی استخراج شده از مصاحبه

مقولات اصلی	مقولات فرعی
روحیه کارآفرین	علاقه‌مندی به اقتصاد
	انعطاف‌پذیری
	چالش‌پذیری
	خلاقیت
	ثبات قدم
نگرش مثبت	تعاملات مؤثر (شبکه‌سازی)
	سرمایه‌گذاری مدبرانه
	آینده‌نگری
	خودباوری
	مثبت‌اندیشی
	ایمان به خدا

4. consensus-based approach

5. credibility

6. dependability

1. Semi-structured interview

2. thematic analysis

3. focus group discussion

مقولات اصلی	مقولات فرعی
رفتار مالی مناسب	وقت شناسی برنامه ریزی راهبردی اخلاق مداری
تجربه پذیری	دانش اندوزی کسب تجربه فرصت شناسی محیط مؤثر
الگو برداری	تعامل با کارآفرینان تفکر کارآفرین الگو گیری

نباشه به هیچ کجا نخواهد رسید مثل یک کار کاملاً روزمرگی صبح میره سرکار و شب میاد خونه صبح میره سرکار شب میاد خونه. همیشه ام احساس میکنه کمبود داره و خستس».

۱-۲ انعطاف پذیری

انعطاف پذیری نیز از دیگر عواملی بود که ذیل عوامل شخصیتی کد گذاری شد. از دیدگاه مصاحبه شونده گان این ویژگی باعث ایجاد خلاقیت و روش های حل مسئله نوین در افراد خواهد شد. انعطاف پذیری از دیدگاه مصاحبه شونده گان به معنی عدم مطلق اندیشی در امور و نسبی دیدن مسائل تلقی شده است.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۶ در این زمینه می گوید:

«بنظر من نباید مسائل رو از همون زاویه ای دید که صد سال پیش دیدن، همون راهکاری رو استفاده کرد که صد سال پیش استفاده کردن. باید منعطف بود، اگه منعطف نباشی نمیتونی از تکنولوژی و امکانات بروز تو حل مسائل کمک بگیری و قطعاً همیشه عقبی».

۱-۳ چالش پذیری

از دیدگاه مصاحبه شونده گان، چالش پذیری یکی از عوامل موفقیت در زمینه اقتصادی و از جمله ویژگی های افراد دارای هوش اقتصادی بالا تلقی شده است. این افراد معتقد بودند دیدگاه درست نسبت به شکست داشتن، ناامید نشدن در هنگام شکست، یادگیری از شکست و نترسیدن از آن باعث بهره وری آنان از هوش اقتصادی شان شده است.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۹ در این زمینه می گوید:

«اینکه صرفاً بخوای پیشرفت کنی کافی نیست باید بدونی تو مسیر پیشرفت با چه سختیایی روبرویی، از سختیای ترسی و فرار نکنی. اتفاقاً دیدت به شکست باید اینجوری باشه که کلی ازش یاد میگیری و بهتر از قبل کارت رو انجام میدی. اگه اینجوری نباشی با اولین شکست ناامید میشی و تهش هم به جایی نمیرسی».

۲-نگرش مثبت

مقوله محوری نگرش مثبت به سبک نگرش افراد دارای هوش اقتصادی بالا در ابعاد مختلف می پردازد. مقولات مربوط به این حوزه در چهار مقوله آینده نگری، خودباوری، مثبت اندیشی و باور به خدا دسته بندی می شوند. در ادامه هر یک از ابعاد به تفصیل توضیح داده می شود.

در ادامه به شرح مختصر هر کدام از زیر مقوله ها پرداخته و نمونه هایی از عبارات مصاحبه شونده گان ذکر می شود. خاطر نشان می گردد که شیوه نام گذاری مقوله ها بدین صورت بود که پژوهشگر به شناسایی گزاره های مهم، جملات و عبارات مبین چگونگی شکل گیری تجربه خبرگان در خصوص پدیده هوش اقتصادی پرداخت و سپس گزاره های دارای ارزش برابر مشخص شدند و تم های اصلی شناسایی شدند

۱-روحیه کارآفرین

مقوله انتخابی روحیه کارآفرین به سبک ارتباطی و ویژگی های شخصیتی افراد باهوش در زمینه اقتصادی می پردازد. مقولات مربوط به این حوزه در هفت مقوله علائق، انعطاف پذیری، چالش پذیری، خلاقیت، ثبات قدم، تعاملات مؤثر (شبکه سازی) و ریسک پذیری مدبرانه دسته بندی می شوند. در ادامه هر یک از ابعاد به تفصیل توضیح داده می شود.

۱-۱-علاقه مندی به اقتصاد

یافته های حاصل از مصاحبه نشان داد؛ علاقه مندی به اقتصاد افراد در زمینه بهره مندی از هوش اقتصادی یا تلاش برای بالا بردن آن بسیار مؤثر است. افرادی که هوش اقتصادی بالایی دارند عموماً از کودکی به درگیر شدن در مسائل اقتصادی و حل آنان علاقمند بوده اند همچنین این افراد اهمیت علاقه به شغل و اشتیاق فراوان به پیشرفت در آن را نیز در جهت استفاده از هوش اقتصادی و تقویت آن تأیید کرده اند و خود اغلب این چنین بوده اند. نمونه: مصاحبه شونده شماره ۱ در این زمینه می گوید:

«هر فرد باید علاقمند به شغلش باشه فارغ از اینکه بازرگانه، نانوا، سوپوره، خلبانه، پزشکیه اگر علاقه نداشته باشه با بهترین تجهیزات، با بهترین دانشگاه ها، بهترین امکانات هم در اختیارشون باشه اگر علاقه پشت سرش

۲-۳- برنامه‌ریزی راهبردی

داشتن برنامه‌ریزی در پیگیری اهداف و همچنین برنامه‌ریزی به صورت صحیح نیز از جمله ویژگی‌های افراد دارای هوش اقتصادی بالا دانسته شد. این افراد داشتن برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت را به برنامه‌ریزی‌های بلندمدت ترجیح داده و معتقد بودند بدون استفاده از برنامه‌های کوتاه‌مدت نمی‌توان به نتیجه رسید. همچنین توجه به نتایج کوتاه‌مدت نیز برای اصلاح مسیر یا انگیزه گرفتن از موفقیت‌های کوتاه‌مدت ضروری دانسته شد.

نمونه: مصاحبه‌شونده شماره ۲ در این زمینه می‌گوید:

«برای رسیدن به هر هدفی باید برنامه‌ریزی داشت، برنامه‌ریزی بلندمدتم بدرد نمی‌خورد، باید برنامه کوتاه‌مدت بریزی. مثلاً آگه می‌خواهی بنر بخری باید از پراید شروع کنی و کم‌کم خودت رو ارتقا بدی. اینجوری اشتباهاتم بهتر می‌فهمی و اصلاح می‌کنی».

۳-۳- اخلاق‌مداری

یکی از عوامل مهم برای دستیابی به موفقیت در زمینه اقتصادی از نظر مصاحبه‌شوندگان؛ توجه به اخلاق‌مداری بود. از نظر آنان اصول اخلاقی نظیر خوش قول بودن، عدم کم‌فروشی و داشتن صداقت در کار باعث جلب اعتماد مشتری و مراجع خواهد شد که این نیز متعاقباً به پیشرفت اقتصادی و موفقیت در این زمینه کمک خواهد کرد.

نمونه: مصاحبه‌شونده شماره ۷ در این زمینه می‌گوید:

«هوشمندترین آدم‌هایی هستند که پاک هستند هوشمند صادق هستند بزرگترین ثروت یک آدم اقتصادی اون صداقتش است پولش نیست جلب اعتماد افراد بر اساس همون صداقت بنیان گذاشته شده هوشمندی یک تاجر اول به صداقت با خودش ثروت باید در خدمت پیشرفت و رفاه هم خود فرد و هم مردم باشه و اگر خارج از این باشه دیگه ثروت محسوب نمیشه یک وقتی کسی که در اقتصاد داره چی به مردم رو میزنه این فرد هوشمند نیست مثل کسی که از دیوار مردم داره میره بالا حتی نباید به چیزی رو بگیریم بفروشیم یا اینکه شما به زمین را بگیری بفروشی و کاری رو انجام نداده باشی و گرونتر بفروشی این به اصطلاح اقتصاد نیست این ثروت نیست و درست نیست و به مرور شکست می‌خوره آدم».

۴- تجربه‌پذیری

مقوله محوری تجربه‌پذیری به عملکرد افراد دارای هوش اقتصادی بالا در زمینه شناخت می‌پردازد. مقولات مربوط به این حوزه در سه مقوله کسب

دانش و اطلاعات، کسب تجربه و توجه به فرصت‌های پیشرفت دسته‌بندی می‌شوند. در ادامه هر یک از ابعاد به تفصیل توضیح داده می‌شود.

۱-۴- دانش‌اندوزی

مصاحبه‌شوندگان معتقد بودند داشتن شناخت مناسب در زمینه موردنظر و تصمیم‌گیری براساس شناخت یکی دیگر از عوامل مرتبط با هوش اقتصادی است. استفاده از علم روز (بروزترین روش‌ها) در انجام کارها و حل مشکلات، تلاش برای بدست آوردن بروزترین اطلاعات و مهارت‌ها در زمینه حرفه موردعلاقه، شناخت کامل بازار قبل از اقدام، برآورد دقیق هزینه‌ها و نیازهای انجام یک کار، شناخت رقبا در بازار، داشتن تجزیه و تحلیل و شناخت مناسب از کار بخشی از کدهای باز مطرح‌شده در این زمینه بود.

نمونه: مصاحبه‌شونده شماره ۸ در این زمینه می‌گوید:

«هوش اقتصادی در هر زمینه‌ای اولش این که شما اول بازار را خوب بشناسید بعداً نسبت مصرف، هزینه‌های تولید و آینده بازار ایران و رابطه‌اش با بازار جهانی اطلاعات داشته باشی، تمام این‌ها سرمنشأ این که آگه کسی که وارد این کار و رشته شده باید رده‌های اولیه را داشته باشد هرچند که هوش اقتصادی نداشته باشد با دعا دعا نمی‌تواند هوشش را پیاده کند یعنی باید شناختی نسبت به این بازار داشته باشی. شما بدون داده اولیه هوشتون کار کردی نداره اصلاً باید روی داده‌ها و روی نتایج تصمیم بگیرد یا از بازار نتیجه‌ها رو فیدبک بگیرد یا مطالعه کنید، مجموع این‌ها باعث می‌شود که شما نسبت به موارد اولیه تصمیم‌گیری کنید برای همین هوش اقتصادی مفهوم اولیه‌اش اینه که داده‌های درست شما هم بتونید جدا کنید هم روی داده‌ها درست تصمیم بگیرید».

۲-۴- کسب تجربه

اهمیت کسب تجربه برای شناخت بهتر زوایای کار و جلوگیری از شکست‌های مکرر بر هیچکس پوشیده نیست. مصاحبه‌شوندگان نیز معتقد بودند افراد هر چقدر زودتر شروع به کسب تجربه در زمینه موردعلاقه کنند، زودتر به مسائل و مشکلات موجود، نیازمندی‌های خود برای ارتقاء در شغل و راه‌های پیشرفت در آن واقف خواهند شد. بنابراین توجه به اهمیت «کسب تجربه» از جمله موارد مبین در برخورداری از هوش اقتصادی است.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۸ در این زمینه می گوید:

«متأسفانه ما مدگرا شدیم متأسفانه ما مدرک گرا شدیم یعنی فقط مدرک می گیریم من تو بحث اقتصاد دوست دارم بدون اینکه من را بشناسند برم خدمت افرادی که در زمینه اقتصادی آدم های توانمندی شدن رو بکنم. هدفم اینه که چیزی ازشون یاد بگیرم یعنی من برم اونجا پادوی کنم تمیز کنم ولی به چیزی یاد بگیرم، اینه که مهمه».

۳-۴- فرصت شناسی

از جمله موارد مهم در زمینه آشکارسازی هوش اقتصادی فرصت شناسی در زمینه اقتصادی است. مصاحبه شونده گان توجه به مسائل و مشکلات محیطی و ارائه بهترین و جدیدترین راهکارها را برای پیشرفت اقتصادی مؤثر دانسته و توجه به ارائه راهکارهایی برای داشتن بیشترین سود و کمترین هزینه را از موارد مهم آن دانستند.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۳ در این زمینه می گوید:

«یکی از کارهایی که باید آموزش بدیم اینه که بچه هامون را در هر سنی و بزرگترها در هر سنی و موقعیتی همان ابتدا بشینند فرصت هایی که در اون وضعیتی که واقع شده روی یک کاغذ بنویسن یعنی الان شما در موقعیت تجاری قرار گرفتید باید بیاید و پیاده سازی کنید روی یک کاغذ و بگید خب تو این موقعیت هستم فرصت ها وجود داره اول فرصت شناسی کنند براساس فرصت شناسی که کردند لیست می کنند که ده تا فرصت رو در آن موقعیت قرار گرفتند روی کاغذ بیانند بعد برای اینکه این فرصت ها رو عملیاتی کنند اصطلاحاً تبدیلیش کنند به فرصت اقتصادی و پول، اونا رو براشون برنامه ریزی بکنند وقتی هم موقعیت عوض میشه میری به جای دیگه میره به موقعیت دیگه در یک موقعیت جغرافیایی دیگه یا در یک موقعیت فرهنگی دیگه دوباره اونجا هم بلافاصله باید یاد بگیریم شروع کنیم این که فرصت ها را پیدا کنیم ببینیم چه فرصتی هایی وجود داره اون ها رو بنویسم دوباره برای تحقق اون فرصت ها تلاش بکنیم پس چیزی که من جمع بندی کنم اینه که در هر موقعیتی افراد باید فرصت های پیرامونیشون رو شناسایی کنند و بنویسند و راه رسیدن به اون رو هم مشخص بکنند».

۵- الگو برداری

مقوله محوری الگو برداری به ویژگی های محیط در بالا بردن هوش اقتصادی در افراد می پردازد. مقولات مربوط به این حوزه در یک مقوله

محیط مؤثر دسته بندی می شوند. در ادامه هر یک از ابعاد به تفصیل توضیح داده می شود.

۱-۵- محیط مؤثر

اهمیت محیط در استفاده و ارتقای هر نوع هوش قابل چشم پوشی نیست. مصاحبه شونده گان نیز در این زمینه اذعان داشتند که برخورداری از محیطی در گیر کننده و مشوق افراد در مسائل اقتصادی باعث رشد هوش اقتصادی در افراد خواهد شد. همچنین داشتن سطح اجتماعی بالا و برخورداری از تجارب خانوادگی در زمینه شغل مورد نظر نیز از دیگر عوامل مهم در بهره مندی از هوش اقتصادی قلمداد شد.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۱۰ در این زمینه می گوید:

«داده های اولیه من این است که پدرم این داده ها رو در اختیار من به سادگی گذاشته است چون خودش تو این بازی بوده و من را به راحتی وارد این بازی کرده این میشه همون داده های اولیه که خدمتتون گفتم یعنی من آهن را میشناسم تولید را میشناسم فروش را میشناسم بازار را میشناسم همه رو میشناسم، داشتن به محیط غنی از تجارب در زمینه شغلی یکی از موهبتهاست».

۲-۵- تعامل با کارآفرینان

تعامل با کارآفرینان نیز از موارد مورد تأکید مصاحبه شونده گان بود. آنان معتقد بودند در صورت نداشتن الگو و طی مسیر به تنهایی، مجبور به تحمل شکست بیشتری خواهیم بود که این نیز به لحاظ اقتصادی هوشمندانه نیست. آنان معتقد بودند استفاده از تجارب افراد موفق در زمینه مورد نظر حتی در صورت نداشتن منفعت مادی کوتاه مدت بسیار مهم بوده و یکی از عوامل پیشرفت در زمینه اقتصادی خواهد بود.

نمونه: مصاحبه شونده شماره ۹ در این زمینه می گوید:

«افرادی هستند که با بستر تلاش خودشان ثروتمند شدن این افراد رو میشه ازشون الگو بگیریم، بشمار داریم از این افراد که ما می توانیم بسیار از اونا یاد بگیریم الگو برداری کنیم مثلاً از صاحب بستنی میهن که یک کاری داشته زمانی که یک گاری آلاسکا فروشی داشت و آلاسکا به اصطلاح شایع می فروخت که حالا چی شده چه اتفاقی افتاده که این آقا حالا کارخانه میهن دستشه، بریم ببینیم اینا چیکار کردن و ازشون الگو بگیریم».

بحث و نتیجه گیری

پژوهش کیفی حاضر با هدف بررسی تجربه زیسته افراد خبیره از هوش اقتصادی در قالب یک مطالعه پدیدار شناسی انجام شد. در تحلیل داده‌های کیفی ۵ مقوله اصلی و ۲۱ مقوله فرعی استخراج شدند. مقوله اول روحیه کارآفرین^۱ بود. این مقوله به سبک ارتباطی و ویژگی‌های شخصیتی افراد باهوش در زمینه اقتصادی می‌پردازد. این بعد شامل هفت زیر مقوله فرعی، علاقه‌مندی به اقتصاد، انعطاف‌پذیری، چالش‌پذیری، خلاقیت، ثبات قدم، تعاملات مؤثر (شبکه‌سازی) و سرمایه‌گذاری مدبرانه می‌باشد. در تأیید این نتایج، آقاسی و همکاران (۱۳۹۵)، جزینی (۱۳۹۵)، رونالد و گرابل (۲۰۱۰)، و رحیمی و هاشم‌پور (۱۳۹۷) رابطه ریسک‌پذیری با هوش مالی را قوی و مستقیم ذکر کرده‌اند. خطیری و همکاران (۱۳۹۷) رابطه بین تجربه‌گرایی و تعامل‌پذیری با هوش مالی را معنی‌دار ذکر کرده‌اند. داگ لیک و کاتلین جردن (۲۰۱۱) علاقه‌مندی به اقتصاد و ثروت‌اندوزی، ثبات قدم داشتن در برنامه‌های مالی و اقتصادی، تعاملات گسترده را از ویژگی‌های افراد هوشمند ذکر کرده‌اند. میچل و لوزاردی (۲۰۱۸) انعطاف‌پذیری و خلاقیت و تلاش برای کارآفرینی را از خصوصیات افراد دارای هوش اقتصادی بالا ذکر کرده‌اند. آلمبرگ و ویدمارک (۲۰۱۱) انعطاف‌پذیری و ریسک‌پذیری را از ویژگی‌های افراد دارای هوش اقتصادی ذکر کرده‌اند. بر این اساس می‌توان گفت چالش‌پذیری یکی از عوامل موفقیت در زمینه اقتصادی و از جمله ویژگی‌های افراد دارای هوش اقتصادی بالا تلقی شده است. خبرگان معتقدند، دیدگاه درست نسبت به شکست داشتن، ناامید نشدن در هنگام شکست، یادگیری از شکست و نترسیدن از آن باعث بهره‌وری افراد از هوش اقتصادی‌شان می‌شود. از طرفی خلاقیت از عوامل کلیدی در داشتن هوش اقتصادی است. دیدن مسائل از زاویه‌ای جدید و ارائه راهکارهای نوین برای حل مسائل، کارآفرینی در حل مسائل و عدم تقلید از دیگران از جمله مهمترین شاخص‌های هوش اقتصادی‌شان است. افرادی که هوش اقتصادی بالایی دارند به وجود ویژگی ریسک‌پذیری در خود اذعان داشته و این سرمایه‌گذاری را همراه با آگاهی و پس از برخورداری از اطلاعات مناسب در زمینه مورد نظر می‌دانستند.

مقوله دوم نگرش مثبت^۲ بود این مقوله به سبک نگرش افراد دارای هوش اقتصادی بالا در ابعاد مختلف اشاره دارد. مقوله‌های فرعی این حوزه در چهار مقوله آینده‌نگری، خود باوری، مثبت‌اندیشی و باور به خدا دسته‌بندی می‌شوند. در راستای این نتایج، زوهیر و همکاران (۲۰۲۰) به این نتیجه رسیده‌اند که افراد دارای هوش اقتصادی بالا مثبت‌نگر هستند و نسبت به تصمیمات و اقدامات اقتصادی خود نگرش مثبتی دارند. میچل و لوزاردی (۲۰۱۸) آینده‌نگری و مثبت‌اندیشی را از خصوصیات افراد دارای هوش اقتصادی بالا ذکر کرده‌اند. کاد (۲۰۱۰) به این نتیجه رسیده است که خودکارآمدی، خود باوری و همچنین مثبت‌نگری بر هوش اقتصادی اثر گذار است. در این باره می‌توان گفت آینده‌نگر بودن از دیگر ویژگی‌های افراد دارای هوش اقتصادی بالا در نظر گرفته شده است. توجه به نیازهایی که در آینده ممکن است به وجود بیاید و تلاش برای حل آنان، توجه به راهکارهای افزایش رفاه در آینده و بی‌تفاوت نبودن نسبت به آینده از جمله مهمترین زیرمقوله‌ها در این زمینه بود. یکی از ویژگی‌های نگرشی مهم و بسیار تأکید شده در مصاحبه‌ها، برخورداری از خود باوری در این افراد بود. اعتماد به نفس داشتن در زمینه توانمندی‌ها و استعدادها، فعال دانستن خود در پیشرفت زندگی نه منفعل دانستن، ایمان به پیروزی در صورت تلاش برای حل مشکلات از جمله ویژگی‌های بیان شده و مرتبط با این است. صاحب‌نظران عموماً باور قلبی به پرودگار و کمک او در زمینه حل مسائل و مشکلات داشتند. آن‌ها معتقد بودند ایمان به خدا، توکل به او و کمک گرفتن از او در بسیاری از مسائل راه‌گشای آنان بوده و از عوامل موفقیت آنان است.

مقوله سوم هوش اقتصادی رفتار مالی مناسب^۳ است. رفتار مالی مناسب، به عملکرد و سبک رفتاری افراد دارای هوش اقتصادی بالا اشاره دارد. مقولات فرعی مربوط به این حوزه در چهار مقوله وقت‌شناسی و مدیریت زمان، برنامه‌ریزی صحیح، توجه به اصول اخلاقی در کار و الگوگیری از افراد موفق دسته‌بندی می‌شوند. در تأیید این نتایج، زوهیر و همکاران (۲۰۲۰) به این نتیجه رسیده‌اند که افراد دارای هوش اقتصادی بالا وقت‌شناس و فرصت‌طلب هستند. راجل و موسا (۲۰۱۷) نشان دادند افرادی که هوش اقتصادی مناسبی دارند دارای رفتارهای مالی هوشمندانه‌ای هستند و

3. appropriate financial behavior

1. Entrepreneurial spirit

2. positive attitude

باشند و راهکارهای مربوط به افزایش هوش اقتصادی از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی و منابع حمایتی لازم را تدارک ببینند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات می‌باشد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول دانشجوی دکتری، نفر دوم استاد راهنما اول و نویسنده اصلی، نفر سوم استاد راهنما دوم و نفر چهارم مشاور می‌باشد.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منافی در رابطه با این پژوهش اعلام نمی‌نمایند.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاور که در انجام این تحقیق یاری نمودند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

References

- Agasi, Saeed., Agasi, Ehsan and Bigler, Sahar. (2016). Investigating the relationship between financial risk tolerance and properties of investors (financial intelligence, financial management skills, wealth) based on Donald's native model, case study: Tehran stock exchange. *financial knowledge of securities analysis (financial studies)*. volume 9, No. 31, pp. 21-33. https://jfkksa.srbiau.ac.ir/article_9351.html
- ABDELRAHEEM, A. A. E., & HUSSEIN, A. M. (2022). The Effect of Application of Non-Financial Dimensions of Balanced Scorecard on Performance Evaluation: An Empirical Study from Saudi Arabia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 9(4), 63-72. <https://www.koreascience.or.kr/article/JAKO202208951438717.page>
- Al-Baroudi, Sherine Badri Tawfiq, (2014), "The Impact of Economic Intelligence in Achieving the Requirements of Small Enterprise Development in Baghdad Governorate", *Journal of Baghdad College of Economic Sciences University*, No. 39. <http://www.ashwinanokha.com/resources/v20-4%20-%2021-48.pdf>
- Atkinson, A. & Messy, F. (2012). "Measuring Financial Literacy: Result of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) pilot Study". *OECD working paper on Finance, Insurance and Private Pension*, OECD Publishing, No. 15. https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/measuring-financial-literacy_5k9csfs90fr4-en
- Almenberg, J., and O. Widmark. (2011). Numeracy, financial literacy and participation in asset markets. <https://ssrn.com/abstract=1756674>
- Arenas, E. O.. (2019). Strategic Intelligence And Economic Security. Ministerio De Defensa, SECRETARÍA GENERAL TÉCNIC. https://www.ieee.es/Galerias/fichero/cuadernos/CE_162_B.pdf
- Berman, K., & Knight, J. (2013). *Financial Intelligence, Revised Edition: A Manager's Guide to Knowing What the Numbers Really Mean*. Harvard Business Review Press. [https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=IZrBAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR7&dq=Berman,+K.,+%26+Knight,+J.\(2013\).+Financial+Intelligence,+Revised+Edition:+A+Manager%27s+Guide+to+Knowing+What+the+Numbers+Really+Mean.+Harvard+Business+Review+Press&ots=bo52Btq1](https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=IZrBAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR7&dq=Berman,+K.,+%26+Knight,+J.(2013).+Financial+Intelligence,+Revised+Edition:+A+Manager%27s+Guide+to+Knowing+What+the+Numbers+Really+Mean.+Harvard+Business+Review+Press&ots=bo52Btq1d6&sig=09k547_xSU3bb2hzzuFYtnbbxm0#v=onepage&q&f=false)
- Behrman, J. R., Mitchell, O. S., Soo, C. & Bravo, D. (2020). "Financial Literacy, Schooling, and Wealth Accumulation". | *National Bureau of Economic Research Working Paper Series* No. 16452, P: 7-24. <https://eric.ed.gov/?id=ED512555>
- Clench-Aas, J., Bergande, I., Nes, R. B., & Holte, A. (2021). Trust Buffers Against Reduced Life Satisfaction When Faced with Financial Crisis. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8264375/>
- Chen, H., Volpe, R. (2018), An analysis of personal financial literacy among college students, *Financial Services Review*, 7(2), 107-28. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1057081099800067>
- Cole, S. A., Sampson, T. A., & Zia, B. H. (2009). *Financial literacy, financial decisions, and the demand for financial services: evidence from India and Indonesia* (pp. 09-117). Cambridge, MA: Harvard Business School. <https://www.semanticscholar.org/paper/Financial-Literacy-%2C-Financial-Decisions-%2C-and-the-Cole-Sampson/fddc0669faf6325d854f8e67b166ce826b5c5c75>
- DeMarrais, K., & Tisdale, K. (2002). What happens when researchers inquire into difficult emotions? Reflections on studying women's anger through qualitative interviews. *Educational Psychologist*, 37(2), 115-123. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/S15326985EP3702_6
- Dianati Dilmi, Zahra, Hanifzadeh, Mohammad (1394), Investigating the financial literacy of the Tehranian families and the relevant factors, *Journal of financial studies of securities analysis*, the 8th year, No.26. https://jfkksa.srbiau.ac.ir/article_6789.html
- Ershadimanesh, S. (2021). Phenomenological analysis of cognitive components in conflicts between employed spouses (a qualitative study). *Journal of psychological science*. (101) 20659-672. <C:\Users\User\Downloads\psychologi-v20n101p677-fa.pdf>
- Fornero, E., & Monticone, C. (2011). Financial literacy and pension plan participation in Italy. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 547-564. <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-pension-economics-and->

- finance/article/abs/financial-literacy-and-pension-plan-participation-in-italy/3CBC647531820E3A2377A10FD6AC6747
- Herschel, R. T. (2019). Business intelligence. In *Advanced Methodologies and Technologies in Business Operations and Management* (pp. 578-588). IGI Global. <https://www.igi-global.com/chapter/business-intelligence/212140>
- Jazini, Alireza. (2016). Determining the relationship between financial intelligence and employee risk-taking ability (case study: *Tehran municipality sport organization. municipal and rural management journal*. 15(43): 115-128. <C:\Users\User\Downloads\magiran.com\p1556542>
- Kiyosaki, R. T. (2014). *Cashflow Quadrant: Rich dad poor dad: Deutsche Ausgabe*. FinanzBuch Verlag. <https://www.amazon.com/Cashflow-Quadrant-Rich-poor-German-ebook/dp/B00KRGYERW>
- Khatiry, Mohammad, Taghi Pourian Yousef, Gholami Jamkarani, Reza (1397). Investigating the relationship between personality traits and financial intelligence of managers. *financial accounting journal*. (40)10.126-149. <https://qfaj.ir/article-1-1467-fa.html>
- Khajeh, B. H., Ghafari, K., & Faghihi, A. (2021). Basic life skills in sixth grade elementary students: a phenomenological study. *Journal of Psychological Science* 20(97). 149-158. <C:\Users\User\Downloads\psychological-v20n97p149-fa.pdf>
- Kola, L., Kohrt, B. A., Hanlon, C., Naslund, J. A., Sikander, S., Balaji, M., ... & Patel, V. (2021). COVID-19 mental health impact and responses in low-income and middle-income countries: reimagining global mental health. *The Lancet Psychiatry*, 8(6), 535-550. <https://psycnet.apa.org/record/2021-39396-026>
- Lamrabet, M., & Benkaraache, T. (2021). *The Territorial Big Data: An innovative concept of Territorial Economic Intelligence [Le Big Data Territorial: Un concept novateur d'Intelligence Économique Territoriale]* (No. hal-03468595. <https://ideas.repec.org/p/hal/journal/hal-03468595.html>
- Lusardi, A. & Mitchell, O. S. (2018). "Financial Literacy and Retirement Planning in the United States". CeRP Working Papers, Center for Research on Pensions and Welfare Policies, Turin (Italy), P: 2-14. <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-pension-economics-and-finance/article/abs/financial-literacy-and-retirement-planning-in-the-united-states/F381C893F96468A68CF4A4203A91DD08>
- Lusardi, A. (2009). U. S. Household Savings Behavior: The Role of Financial Literacy, Information and Financial Education Programs, in C. Foote, L. Goette, and S. Meier (eds), *Policymaking Insights from Behavioral Economics*, Federal Reserve Bank of Boston 109-149. <https://www.nber.org/papers/w13824>
- Nawel, B. L., & Fodil, R. (2021) The Role of Economic Intelligence in improving the System of Information. <https://www.asjp.cerist.dz/en/article/154874>
- Onifade, O.F.W., (2018). model for information risk management in economic intelligence systems. Thesis For The Award Of Co-Supervised Doctorate Degree. Université Nancy 2, France & University of Ibadan, Nigeria. <https://hal.univ-lorraine.fr/tel-01752869>
- Pourshahriar, H., & Dindoost, M. (2022). Phenomenological study of the lived experience of mourning spouses during the corona virus pandemic. *Journal of psychologicalscience*,20 (107) 1931-1943. <https://psychologicalscience.ir/article-1-1201-fa.pdf>
- Postolea, I. D., & Bodea, C. N. (2021). Resilience and economic intelligence build through digitalization— an IT perspective. *Issues in Information Systems*, 22(1), 335-347. https://iacis.org/iis/2021/1_iis_2021_335-347.pdf
- Rivera, F., & Cabrera, L. (2020). Conceptual hinges between international political economy and Economic Intelligence: Some disciplinary challenges. In *The Routledge Handbook to Global Political Economy* (pp. 828-842). Routledge. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/66566260/Conceptual_hinges_between_international-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1654413141&Signature=WP52o7U8mR~TfIOGrCg3i3xm89RoXc9Fne7iAn6jw5ZmPCZXZXEXVtNHNCYambZt~AsA2ft50GvWo3zuSS0qoGMhLBO~vAw9SkOls-wkuWfU2pkD6MBmw1kIUyA-9B-gMy9hHbuhsjz4jv fsmO~sLEUEnrlpLjhL-Uan3fDWfZKwiS6Bqhr3qCwF3XIGZGraYXWuasBIRtwfOOZaq0s5wAhkDeLlvXLfGbYyeaKMv~0j0lynfCzj3FsG~6VjfQFK3-1Pg6csSDiElepmgJBpYuIjDpqDB7nVQHBWKYKve2YTEMawmXAnCv619MbzR9SBWE9yrpZh

mauvuN0kGckQ__&Key-Pair-
Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

Sages, R. A., & Grable, J. E. (2010). Financial Numeracy, Net Worth, and Financial Management Skills: Client Characteristics That Differ Based on Financial Risk Tolerance. *Journal of financial service professionals*, 64(6).
<http://fppperformancelab.org/wp-content/uploads/Financial-Numeracy-Net-Worth-and-Financial-Management-Skills-Client-Characteristics-that-Differ-based-on-Financial-Risk-Tolerance.pdf>

Zuhair, S., Wickremasinghe, G., & Natoli, R. (2020). Migrants and self-reported financial literacy: Insights from a case study of newly arrived CALD migrants. *International Journal of Social Economics*, 42(4), 368-386.
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJSE-09-2013-0203/full/html>

